

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra HERR PANTHAKAKS HISTORIE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 79. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353512076528/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

maatte søges blant de nye besynderlige, onde eller latterlige Tildragelser, som gik for sig eller opdigtedes i Verden. — De første var ufeylbarlig de brugbareste og beste. — Thi baade var de nyere, forskjælligere fra de gamle end de opdigtede; da Naturen som bekjendt er Langt langt udtømmeligere paa Forandringer, end || Digtekunsten, dens Efterabere: og de var kraftigere, da de grundede sig paa Sandhed. Men hvor skulde vor Marquis tage disse fra? — De Tildragelser der er saa store at de kan naae Schweyztz falde kun sjelden for; og naar nogle faae række derhen; saa komme de der i saa stor, plump og upassende en Dragt, som en fiin Spottere aldrig kan holde for deres rette, og følgelig ikke tør viise dem frem i. Derimod har de ladet alle de smaae, fiine og hemmelige Omstændigheder, som ere saa tjenlige til hans Hensigter, blive tilbage i deres Fædrenc-Land. — De besynderlige Hændelser, som synes smaae, fordi deres Gjenstand er ringe, som falde daglig for, og som sjelden eller aldrig komme uden for deres Føde-Bye; ere desuden i to Henseende bequemmere Materie for Satyren, end de store og bekjendte — den ene, at den kan klæde dem om i hvad Dragt den vil, uden at forløbe sig meget; den anden, at den bedre og med større Fordeel kan gjøre sine Anvendelser, fra Ting der synes at kunde skee daglig, end fra Hændelser der kun tildrage sig engang hvert hundrede Aar. Men hvor skulde Marquien finde saadanne, der ikke tillige var virkelig for smaae — I Schweyztz tildrager sig hverken noget ont eller latterligt, som ikke er under al Satyre; og af sit Smut-Hul turde han ikke komme. —

Nu haabe vi, at man endelig begriber, hvorfor alle de fremmede, som havde nogle besynderlige Ulykker, nogle nye og hidindtil uhørte Fornærmelser af onde Mennisker eller af Daarer at beklage sig over; var denne Herre velkomne frem for alle andre. — De forsynede ham med det, som

han agtede saa høyt — med friske Materialier til den evige Krigs Fortsættelse, som han allerede i sin Ungdom havde forkyndt Systemet om den beste Verden, af en besynderlig Kjærlighed til Mopserne —

Cap. V.

Panthakak havde neppe sovet i tre Timer, før end han igjen var gandske munter — Den, som i Betragtning af hans den forrige Dag udstandne Besværligheder, vil undre sig herover, maae enten ikke kjende vore Landsmænds, de gode Jyders Natur, eller maae have glemt at han var gaaet til Sengs uden at have spist til Aften — Længe havde han allerede vent og kastet sig — og regnet Mi-⁶⁷nuterne efter, som han endnu maaskee kunde have tilbage at faste i — og forgjæves luuret, om han kunde høre nogen Bevægelse paa Slottet — Han var allerede faldet paa den Mistanke, at man maaskee vilde aftvinge ham sine Hemmeligheder — eller gjøre en Catholik af ham paa denne Maade; ²⁰ og han maatte tilstaac, at ifald saa var, de Franske Marquier da maatte have lært deres Kunst at forføre af Satan selv — Thi dette var just den eneste Fristelse, som hans Patriotisme og hans Religion havde Aarsag at skjelve for — Han stod alle-²⁵ rede i Tvivl, hvad han skulde resoluere til, da Charles stak Hovedet ind af Døren — O hvor havde du været velkommen Charles, om du var kommet med en god Fleske-Skank, i Stedet for de galonnerte Klæder, de Silke-Strømper; og andre intet ³⁰ mættende Herligheder, som du bragte! — Den utidige og barnagtige Undseelse, en Egenskab, hvorved i sær vore unge Landsmænd udmærke sig saa kjendeligt fra alle andre Nationer, og i Besynderlighed fra deres Naboer de Tydske, qualte ³⁵ dette Suk i Panthakaks Luft-Rør. —

Denne Svaghed, der egentlig er en blot og naturlig Følge, af en Mangel paa Frihed, Opdragelse og Levemaade, som kan have Sted i Paris selv,